

Ahmet İsvan: Nurul, uygarlık düzeyimizi ortaya koyacaktır

İş-Sendika Servisi — DİSK davasında savunmasını yapan eski İstanbul belediye başkanlarından Ahmet İsvan, DİSK davasının, ulusça aşmaya çalıştığımız bu döneme damgasını vuracak birkaç davadan biri olduğunu söyledi. "Vereceğiniz karar bizim şahsularımızı ilgilendirmekle kalmayacak, aynı zamanda ve daha fazla, bizim nasıl bir ulus olduğumuzu, nasıl bir uygarlık düzeyinde bulunduğumuzu ortaya koyacak" dedi.

İsvan hakkındaki suçlamanın delilsizliğinin, saçmalığının açık olduğuna işaret ederek özetle şöyle devam etti:

"Çoğuna yanıtlamaya bile gerek yoktu. Devlete ve yargıya saygı gösterdiğim için onlara önem verdim. Her mahkeme kararı elbette önemlidir, çünkü Türk ulusu adına verilir. Hakkında vereceğiniz karar da, şahsım için tepedeğin önemini özetinde, Türkiye'nin nasıl bir ülke olduğu sorusuna ışık tutacağı için ayrıca önem taşıyacak.

Evet Türkiye nasıl bir ülke?

Türkiye'de insanlar gözleri bağlanarak, beş gün beş gece demir sandalyede oturtulup işkence çabukları dinletilerek mi sorguya çekilirler? Türkiye'de insanlardan işkence altında gerçeğe aykırı ifadeler alınıp mahkemelere götürülür mü? Mahkemeler böyle ifadeleri reddetmez mi? Türkiye'de insanlar önce tutuklanıp sonra su savcı önüne çıkarılır? Türkiye'de savcılığın bir insana hiç sormadığı sorulardan, iddianamede suçlamalar yapılır mı?

Türkiye'de insanlar, iddianame hazırlanmadan 17 ay tutuklu bırakılır mı? Türkiye'de mahkemede yargılanan insanların dosyalarından işkence ölümlerini, savcılığın kasasından suç delili tabancası alınıp yok edilir mi? Türkiye'de devlet başkanları, yargılanmakta

celeri ayrıntı ile anlatıldıktan sonra, işkence iddialarının yurt dışından duyulması ve tepki yaratması üzerine TV'ye çıkarılış olayını aynen şöyle anlattı:

"Onların önünde başsavcı, bana işkence yapıldığı yolunda yarı içinde ve yarı dışında yayılan söylentileri, aktyönetim komutanının emri üzerine tahkik etmekle görevlendirildiğini bildirdi. Şimdi o tahkikatı başlattığını söyledi. Bu noktaya kadar odada bulunan gazeteciler çıkarıldılar. Televizyon kamerası kaldı. Yalnız bu ayrıntı bile, hukuk adına lüzüm vericidir. Gazeteciler çıkarıldılar, çünkü ilk tahkikat gizlidir. İnsanın ailesi bile nerede olduğuna bilmez, avukatı neyle suçlandığını öğrenemez. Peki öyleyse, televizyon kamerasının ilk tahkikatta işi neydi?"

Kamera önünde ben başsavcıya nasıl işkence yapıldığını anlattım. Başsavcı benimle tartıştı ve aynen "Efendim siz yükseğe tahsil yapmış bir kimsesiniz, ne soruyorsam yalnız ona cevap verin. Size darp, falaka, elektrik tatbik edildi mi?" diye vereceğim cevapları sordu. Bana nelerin yapıldığını ne kadar da iyi biliyordun başsavcı. Söyleyeceklerim maskalanarak sahte bir program yapılacağı aşkırdı. Söylediklerimizin maskalanmasını önleme gayretiyle kelimeleri mümkün olduğu kadar birbirine birleştirerek, başsavcı kaç kez sorduyorsa o kadar kez "Şahsen bana işkence yapılmadı, ama yanımdakilere yapıldı, onların fiyatları bana dinletildi" dedim. Ayrıca "Beş gün beş gece demir sandalye üzerinde gözlerim bağlı oturtulmuş işkencedir" dedim. Başsavcı gene benimle tartıştı ve aynen "Gözlerim bağlı diyorsunuz, o halde yanınızdakilere işkence yapıldığını nasıl anlayabilirsiniz?" dedi. Kendisine aynen "Şimdi bu odada beş kişiyiz, gözleriniz bağlı olsa ve birimize işkence yaparsa, hepimiz anlamaz mıyız? İşte böyle anladım" dedim.

DOKTOR MUAYENESİ

Bu tartışma soru cevaptan sonra, basın yeniden içeri alındı ve hazırlanmış olan bir paravananın arkasında ben doktor muayenesinden geçirildim. Fiziki işkence gördüğüme dair bir iddianın olmadığını, üstelik sorgulanmadan sonra 87 gün geçtiğine göre, işkence izi olsaydı bile, bugüne kadar kalmayacağına, doktor muayenesi talep etmediğimi söyledim. Bu söylediklerime ilişkin doktor cevap verdi ve "Bu yıllarda doktor muayenesi her zaman iyidir" dedi. Doktor albay, sağlığımla bu kadar yakından ilgilenen kişilerin elinde olduğumu vurguluyor olacaktı herhalde. Bu cevabın güllüncülüğü başsavcıyı bile rahatsız etmiş olacak ki, o da "Biz resen muayene istiyoruz" dedi. Doktor beni orada, paravananın arkasında, bazının tanıklığı önünde muayene edip, sağlım olduğumu, hiçbir yerimde işkence izi bulunmadığını, teknik ifadelerle açıkladı.

Böylece yargılamıza göre gizli olması gereken ilk tahkikat benim işkencem konusunda başsavcıye te-

Eski İstanbul Belediye Başkanı ve DİSK davası sanıklarından Ahmet İsvan, İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi'ndeki savunmasında, "Vereceğiniz karar, bizim şahsularımızı ilgilendirmekle kalmayacak, aynı zamanda ve daha fazla, bizim nasıl bir ulus olduğumuzu, nasıl bir uygarlık düzeyinde bulunduğumuzu ortaya koyacak" dedi.

olan insanları, halka hitaben suçsuzcu konuşmalar yapar mı?

Türkiye'de başbakanlar, dışişleri bakanları, terörel işleri olmayan insanları, dünyaya terörist diye ta-

olan insanları, halka tabanına suçlayıcı konuşmalar yapar mı?

Türkiye'de başbakanlar, dışişleri bakanları, terörle ilgili olmayan insanları, dünyaya terörist diye tanıtır mı?

Türkiye'de bu sayılanlar gibi olaylar yaşansa, ilgili makamlar ve mahkemeler bunları olağan mı sayar, yoksa bunlara tepki mi gösterir?

İçinde yaşadığımız ve aşmaya çalıştığımız bu dönemin en büyük sorumluları, hep olağanüstü mahkemeler kurmadıklarını söylediler. Peki sormaya çalıştığımız yukarıdaki soruların, hükümetimize uygun bir yanıt var mıdır? Din suç sayılmaması apaçık eylemleri sonradan suç saymaması nereden olmaktadır? Olağanüstü mahkemeler kurulmazsa, dalaş ne yapacaktır?

Kararız bu ve benzeri soruları yanıtlaması olacak. Benim suçlu olup olmadığımı saptanması o kadar önemli değil. Asıl Türkiye'mizde uygarlık içindeki yeri aydınlaşacak. Hukuk var mı, yok mu anlaşılacak. Vereceğiniz karar, bu yolda bir kilometre taşı olacak."

HUKUK YOK

Ahmet İsvan, DISK davasının temelinde hukukun yattığını belirtirken şöyle dedi:

"Bugün ülkemizi yönetme gücünü elinde tutanlara göre, biz 1980 öncesi terör ve kan ortamına getiren, çağdaş, katliancı, özgürlükçü demokrad ve onun ayrılmaz parçası olan çağdaş insan hakları anlayışıdır. Bu yanlış yorum sonucunda ülkemizde demokrasi ve insan hakları, yargılamaya lüzum görülmeden ve onlara insanlara savunma fırsatı verilmenden mahkûm edilmiş ve o mahkûmiyetin infaz niteliğinde de, parlamento ve siyasi partiler kapatılmış, siyasi davalar açılmış, yeni anayasa ve yasalar hazırlanmış ve geçmişin sivil politikacılarıyla özgür düşüncedeki aydın kişilerini sistemli bir biçimde aşağılama yöntemi benimsenmiştir. DISK davası gibi hukukun temel ilke-leriyle ve 'devletin devamlılığı' prensibi ile açık şekilde çelişen davaların açılması da, benim bu davaya dahil edilmem de, bu yüzden. Yoksa hukuk ve mantık ne kadar zorlanırsa zorlanmaz, bu dava da açılmazdı, ben de bu davaya katılmazdım."

Ahmet İsvan, tutuklanışının TRT haber bülteninde yayımlanış şeklinin de, bu davaya, geçmişin politikacısına nasıl bakıldığını açıklayıcı biçimde olduğunu söyledi. İsvan şöyle devam etti:

"Büyük bir kenttin belediye başkanının devleti yikmak için çalıştığı suçlamasıyla tutuklanmasa; dünyanın her yerinde haberciler ve ajanslar bu haberi elbette verir. Fakat bizim TRT haberi vermekle kalmadı, benim Marksist, Leninist bir diktatörya kurmaya çalıştığını suçlamasıyla tutuklandığını bir haber kampanyasına dönüştürerek dört gün süreyle, yeni DISK'ilerin tutuklandıklarını bildirme bahaneyle, aralarında benim de bulunduğum tam oniki kez, yurda ve dünyaya adeta müjdedi. Yönetimin sadık hizmetkârı TRT'ne bu çirkin davranışındaki amaç elbette haberciliğin çok ötesinde bir politikama sonucuydu. Parliamentoyn, siyasi partileri kapatan, liderleri sürgüne gönderen, sendikalara, meslek odalarına, bilim adamlarına siyaseti yasaklayan, hiçbir sınır getirilmemiş olmasına rağmen, yürürlükteki yasalara uygun olarak kurulan siyasi partilerin sayısını çok bulurak, yasa yoksa yasa yapmak için değil, istersek yirmi dakikada yasa yaparız diyen zihniyet, eski politikacıyı mümkün olduğu kadar aşağıyor. Benim adım etrafında bir dehşet havası estiriyordu.

Bu yöntem neyi amaçlıyordu? Devlete, onu yüce bilerek hizmet etmiş dürüst insanları, böyle terfilerle

hiçbir yerinde işkence izi bulunmadığını, teknik ifadelerle açıkladı.

Böylece yasalarımıza göre gizli olmayan gereken ilk tahliktir, benim işkencem konusunda benim ve televizyon ölümlerinde başlıca, asal sorgulamaya yalnız televizyon ölümlerinde yapıldı ve kapama bölümü yine benim ve televizyon ölümlerinde yapılarak son buldu. Benim, arada dışarı çıkarılıp yayın sırasında gösterildiği için, bütün sorgulama sanki benim ölümlerinde yapılmış gibi yayına sokuldu. 'Bana işkence yapıldı' deydim, beş gün beş gece gözlerim bağlı sandalyemde oturulup işkence çığlıkları dinletildiğini anlatıyım, başsavcının benimle tartışması, doktor muayenesinin mantıklılığı konusunda söylediklerim bunların, hiçbirini gösterilmedi. Yalnız şahsen bana fiziki işkence yapıldığını söyleyişim ekrana verildi. Buradan da anlaşılıyor ki, başsavcı işkenceyi gerçekten tahlik etmiyor, işkencecilerin suçlarını örtbas etmeye çalışıyor. Yalnız başsavcı mı? TRT'nin haberi teryliz edecek biçimde tahrif etmesi, işkenceye cevap vermek

Ahmet İsvan, TRT tarafından tutuklu olduğu sırada yayımlanan ve işkencenin varlığını yok göstermeye yönelik çabalar taşıyan haber için de sıkıyönetim başsavcısının bizzat müdahalede bulunarak sözlerini televizyon filminden kestirdiğini iddia etti. Gerçek sözlerini daha sonra BBC'nin verdiği söyleyen İsvan, "Bana işkence yapıldı, değişim kesildi" dedi.

ve işkenceyi korumak politikasının merceğe kadar turmadığını göstermez de neyi gösterir?

Tahliye edildikten sonra öğrendim ki; bu sahte program televizyonda yayımlanırken, İstanbul Televizyonu'ndan olduklarını söyleyen kişiler, eve, eşime telefon etmişler ve programa inanmamamı, başsavcının bizzat stüdyoya gelerek yapılan makaslamanı, nezaret ettiğini, hatta çekimin bir yerinde doktorun benden Sayın İsvan diye söz ettiğini, başsavcının 'sayın' sözcüğünün çıkartılması için kendilerini çok uğraştıklarını, fakat teknik nedenlerle bu sözcüğün çıkartılmadığını kendisine anlatmışlar. **BBC'NİN DÜRÜSTLÜĞÜ**

Programı akşam habishane de DISK'ilerle birlikte izledim. Pek çoğunun gözünde onların çektileri işkenceyi bildiğim halde söylemekten korkan bir alçak duruma düştüm. Gerçeği kendilerine önceden anlatmış olmama rağmen beni başsavcıyanların sayını çok değildi. Bu yüzden suçlayan, küçük gören ifadelerle karşılaşmamak için kimsenin yüzüne bakmaz, hatta koridora bile çıkamaz oldum. İki gün sonra bir akşam 5-6 kişi koşarak yatağıma geldi. Kaçak bir kısa dalga radyoları varmış. BBC benim başsavcıya işkence konusunda söylediklerimi aynen vermiş. Kimi yavaşımı öptü, kimi elimi ve bana insanmadıkları için özür dilediler. O andan sonra eski saygı duruşuma yeniden kavuştum. Radyoya bana verdiler ve o günden sonra DISK koğuşlarının BBC dinleyicisi ve haber merkezi ben oldum. BBC'ni doğru haberciliği benim onurumu kurtarmış, bana bağından beri sevgi ile saygı ile sahip çıkmış olan DISK'iler arasında en bir yanlışlığa gömülmemi ön-